

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

AYSEL ZEHİR

1963 doğumlu Aysel Zehir 15.06.1980 tarihinde Kartal'da düzenlenen bir korsan mitingde gözaltına alındı. Cevizli Tugay Komutanlığında ve Gayrettepe'de bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'de gözaltında tutuldu ve işkence gördü. 30.06.1980 tarihinde tutuklandı. 24.07.1980 tarihinde tahliye edildi. 08.08.1980 tarihinde tekrar gözaltına alınan Aysel Zehir 21.08.1980 tarihinde serbest bırakıldı. 30.11.1981 tarihinde TIKB üyesi olduğu iddiası ile tekrar gözaltına alındı ve Gayrettepe'de bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'de 38 gün işkence ile süren polis sorgusunun akabinde 07.01.1982 tarihinde tutuklandı ve Metris Cezaevine gönderildi.

1. Aysel Zehir hakkında İstanbul 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin 1981/636 E. Ve 1982/944 K. No'lu ilamı ile 04.10.1982 tarihinde 5 yıl 4 ay ağır hapis cezasına hükmedildi. Bu kararın Yargıtay tarafından bozulması akabinde dava Adana Sıkıyönetim Komutanlığı'nda sürmekte olan başka bir dava dosyası ile birleştirildi. Birleşen dava dosyasının da bozulması ve tekrar yargılamanın yapılması neticesinde Aysel Zehir hakkında verilen karar, Askeri Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 1987/701 E. Sayılı (Karar no bulunamadı) kararı ile 24.02.1988 tarihinde kesinleşti.

2. Aysel Zehir her gözaltı sürecinde işkenceye maruz kaldı. Av. Hüsnü Öndül "Müvekkil Aysel Zehir" başlıklı yazısında bu süreci; "...Türkiye'de gözaltında olmanın anlamı biliniyor. İşkence. Alnında tetik düşürülüyor, çarpmaya geriliyor, elektrik veriliyor, tecavüze yelteniliyor... ıssız yerlere götürülüp kurşuna dizme sahneleri düzenleniyor. Veya öldürülüyor gözaltına alınan. Aysel her üç gözaltına alınışında, binlerce devrimci gibi işkence gördü. Ağustos 1980 tarihinde gözaltına alınıp da süre sonunda savcılığa çıkarıldığında Savcı Üsküdar Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne gönderdi Aysel'i. Kesin rapor 22.08.1980 tarihini taşıyordu ve '...sol ve sağ kol dış yüzünde iyileşmiş henüz pikmantasyon teşekkül etmemiş yara izleri ve sağ boyun üzerinde tırnakla oluşmuş yukarıdaki karakterde yara izi ve sağ yanak ve zigoma üzerinde rengi dönüşmeye başlamış limoni renginde künt travma ile husulü mümkün takriben 10.15 günlük ekimoz ve sağ ve sol ayaklarında iyileşmiş pikmantasyon oluşmamış yara izleri' tespit edildiği yazıyordu. Yaraların 30 günde iyileşeceği de belirtiliyordu. Rapora rağmen işkenceciler hakkında dava açılmadı. 1981'de gözaltındayken işkencenin daha da katmerlisini gördü. Doktora sevk edilmedi. İşkence ile ilgili suç duyuruları yanıtsız kaldı..." şeklinde anlattı.

3. Aysel Zehir Metris Cezaevinde tutuklu iken hem gözaltı merkezlerinde hem de cezaevlerinde yaşanan işkence, insanlık dışı muameleler ve Tek Tıp Elbise dayatmasını protesto etmek amacıyla Metris ve başka cezaevlerinde birçok tutuklu ve hükümlü tarafından 13.04.1984 tarihinde başlatılan açlık grevi eylemine katıldı. Sonrasında açlık grevini ölüm orucuna dönüştürdü. 29.05.1984 tarihinde zorla Haydarpaşa Askeri Hastanesine kaldırıldı, tedaviyi kabul etmedi ve ölüm orucuna devam etti. 14 Haziran 1984 tarihinde ise bilincini tamamen kaybettiğinde kendisine tıbbi müdahalede bulunuldu. Bir süre hastanede kaldı ve devamında da cezaevinde yaşamını sürdüremeyecek durumda fiziksel ve nörolojik hastalıklarına rağmen tahliye edilmeyerek Adana Cezaevine nakledildi. 6. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin (Adana) 1982/ 58 E. Sayılı dosyasının 15.08.1984 tarihli duruşmasında cezasının infazını tamamlaması sebebiyle tahliye edildi.

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

4. Unutkanlık, çevreye ilgisizlik, denge bozukluğu, konuşma bozukluğu yaşayan ve sonrasında da günlük yaşam aktivitelerini (yemek yememe, tuvalete gitmeme gibi) birileri müdahale etmediği sürece yapmayacak duruma gelen Aysel Zehir'in tahliye edildikten sonra ailesi tarafından tedavi süreci başlatıldı. Yıllar süren tedavi çabaları sonucunda Aysel Zehir'e kesin teşhis konulamadı. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından verilen 08.05.1986 tarihli Epikiriz Raporuna göre Aysel Zehir'e "...geçirilmiş wernicke ensefalopatisi, buna bağlı hafif korsakoff belirtilerine eklenen atipik psikotik tablo" teşhisi ile bir ay tedavi uygulandı ancak ilerleme sağlanamadı.

5. Ailesinin ve avukatlarının gösterdiği çabalar ve yaptığı yazışmalar neticesinde tedavisinin yurt dışında yapılabileceğine dair Danimarka, Almanya, Fransa ve Hollanda'dan bazı kurum ve kişiler aileye Aysel Zehir'i yurt dışında tedavi ettirebileceklerine dair mektup ve davetler gönderdiler. Bunun üzerine aile, yurt dışında tedavi edilebilmesi için gerek bizzat gerekse de SHP milletvekilleri aracılığı ile girişimlerde bulunmaya başladı ancak Aysel Zehir'in tedavi amacıyla yaptığı pasaport başvurusu uzun süre sürüncemede bırakıldı ve sebep gösterilmeyerek reddedildi.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından verilen 03.01.1989 tarihli Sağlık Kurulu Raporuna göre Aysel Zehir'e "Demyelizasyon ve organik kaynaklı psikoz" teşhisi konuldu ve aynı raporda "hastanın manyetik rezonans gibi bir yüksek rezolüsyonlu görüntüleme yönteminin uygulanabilmesi için tetkikin Fransa Paris (Groupe Hospitalier de Pitié-Salpêtrière) de yapılması uygundur" şeklinde mütalaa verildi.

6. Aysel Zehir tedavi sürecine devam ederken 12.12.1989 tarihinde Kadıköy'de annesiyle birlikte ikamet ettiği evinden arandığı iddiası ile gözaltına alındı. Sabaha kadar burada gözaltında tutuldu ve sabah Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü 1. Şube'ye teslim edildi. Gayrettepe Emniyet Müdürlüğünde daha önce örgüt evinde kaldığına dair gıyabında fotoğraf üzerinden teşhis yapan B. S. ve F. S. isimli evli çift ile yüzleştirmesi yapıldı. Söz konusu çift daha önce fotoğraftan yaptıkları teşhisin doğru olmadığını, huzurda gördükleri kişinin (Aysel Zehir'in) örgüt evinde gördükleri kişi olmadığını beyan ettiler ve bu beyan tutanağa geçirildi. Aysel Zehir 13.12.1989 tarihinde serbest bırakıldı.

7. Avukatlarının dosyaya giren bu ifadenin dışında da böyle bir şeyin mümkün olamayacağı zira Aysel Zehir'in tahliye edildiği tarihten itibaren tedavisi için uğraşıldığı, kendi başına yaşamını idame ettiremeyecek düzeyde sağlığının kötü olduğu yönündeki beyan ve savunmalarına rağmen hakkında örgüt üyesi olduğu iddiası ile 28.12.1990 tarihinde 1987/495 E. ve 1990/671 K. No'lu iddianame ile dava açıldı.

8. İstanbul 1 No'lu Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin 1991/13 E. sayılı dosyası ile yargılamaya başlandı. Mahkeme tarafından, davaya dayanak yapılan Aysel Zehir'in örgüt evinde kaldığı yönünde fotoğraf teşhisi yapan çiftin yine dosyada bulunan "huzurda gördükleri kişinin (Aysel Zehir'in) örgüt evinde gördükleri kişi olmadığı" yönündeki yüz yüze teşhis tutanağının açıklığına dayanılarak 11.03.1991 tarihinde yapılan ilk duruşmada Aysel Zehir'in BERAATİNE karar verildi.

Aysel Zehir'e İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Ana Bilim Dalı tarafından 04.09.1990 tarihli raporla "Wernicke-Korsakoff" teşhisi konuldu. Aysel Zehir'in sağlık durumu halen aynı.